

[Undervisningsministeren.]

nævnt fra de forskellige Sider. Det skal derfor kun være om nogle faa Punkter, jeg tillader mig at sige et Par Ord.

Det ærede 6te Medlem for 2den Kreds (H. C. Andersen) mente, at særlig med Henblik paa de sønderjydske Forhold vilde en Dispensationsbestemmelse være nødvendig med Hensyn til det Mindstemaal af 10 Elever, som Lovforslaget kræver. Jeg skal heller ikke have noget imod at forhandle om en saadan Dispensation, naar det blot slaas fast, at den kun maa gives, hvor ganske *særlige* Forhold foreligger. Det ærede Medlem var jo ogsaa enig med Lovforslaget og Kommissionen om, at i Almindelighed maa vi op til et saadant Mindstemaal.

Det ærede 10de Medlem for 2den Kreds (H. P. Jensen) var en lille Smule ængstelig for, at det samlede Beløb til de kommunale Efterskoler og til Aftenskolerne skulde blive nedsat noget. Paa den anden Side erklærede det ærede 2det Medlem for 1ste Kredse (Ellinger), at den økonomiske Rækkevidde af disse Forslag var ganske uoverskuelig. Det ærede Medlem har jo nogen Erfaring for, hvilke økonomiske Konsekvenser der kan komme — brændt Barn skyr jo Ilden —, men jeg maa dog sige, at i dette Tilfælde tror jeg ikke, man behøver at frygte uoverskuelige økonomiske Konsekvenser. Det har været Mening hele Tiden og er Forudsætningen baade for Kommissionsarbejdet og for Lovforslagene, at man skal holde sig indenfor de bestaaende finansielle Rammer, og det tror jeg sikkert kan holdes; men jeg tror ikke — det siger jeg til det ærede 10de Medlem for 2den Kreds —, at man behøver at frygte for nogen Nedgang. Efter Beregninger, som er anstillet i Ministeriet, og som jeg har her, men hvis Tal jeg skal meddele Udvalget — jeg skal ikke trætte det høje Ting med dem her —, vil der blive en lille Forøgelse baade for de kommunale Efterskoler og for Aftenskolerne.

Det ærede 2det Medlem for 1ste Kreds (Ellinger) syntes, at Lovforslagets § 3, Stk. 2, var unøjagtigt affattet. Det tror jeg ikke er rigtigt, for der staar jo ikke, som det ærede Medlem mente, at det offentlige Tilskud under alle Omstændigheder skal forhøjes til det dobbelte, naar flere Skoler slutter sig sammen for at faa Undervisning med tilrejsende Lærere. Det staar der ikke, der er en Betingelse til, nemlig den, at Ordningen skal godkendes af Ministeriet, saa dette lille Ord „navnlig“

opfatter jeg som et Fingerpeg til Ministeren om, at det særlig, „navnlig“ hvor der er Tale om Husgerning og Landbrugsfag, vil være rimeligt at slaa flere Skoler sammen og altsaa give dem fordoblede Tilskud. Jeg tror ikke, man logisk kan hævde, at der er en Modsigelse her; men naturligvis, kan man faa det udtrykt endnu tydeligere, saa heller ikke det ærede Medlem misforstaar det, er jeg villig til at forhandle derom. — Hvad det ærede Medlem sagde om Stenografi og Maskinskrivning, er jeg fuldkommen enig med ham i.

Det ærede 14de Medlem for 5te Kreds (Bækgaard) kom ind paa Husfidens Stilling. Jeg har nylig modtaget en Deputation netop for de Interesser og fra de Kredse, som det ærede Medlem gjorde sig til Talsmand for; Deputationen udtrykte den Misfornøjelse, der er kommet til Orde i Anledning af det sidste Cirkulære i Mod sætning til det tidligere. Jeg gør dog opmærksom paa, at der staar i Cirkulæret af 15. August i Aar ikke blot følgende: Til Undervisning i kvindelig Husgerning eller kvindelig Haandgerning, Husfid og Sløjd maa være knyttet Øvelse i skriftlig Fremstilling og Regning, men der staar tillige: Er saadan Øvelse ikke knyttet til de nævnte Fag, kan disse kun optages paa Timeplanen med et Timetal af indtil Halvdelen af samtlige Timer. Det tror jeg man i nogen Grad har overset i de Kredse, men jeg skal gerne være villig til under Udvalgets Arbejde ogsaa at optage en Forhandling herom. Jeg selv nærer den allerstørste Interesse for Husfid og for Sløjd ligesom for kvindelig Husgerning, for alle de i første Linie manuelle Fag, som jeg netop tror har saa ganske overordentlig Betydning for den opvoksende Ungdom fra det 14de til det 18de—19de Aar; i denne vanskelige Pubertetsperiode tror jeg netop, at legemligt Arbejde og manuel Beskæftigelse er af den allerstørste Betydning. Jeg haaber da, vi skal kunne enes.

Fra alle Sider, og derover glæder jeg mig meget, har man udtalt sin Anerkendelse af Aftenskolernes, de kommunale Efterskolers, de private Fortsættelsesskoler samfundsnyttige Arbejde. Man har henvist til en lille Bemærkning af mig i min Forelæggelsestale om, at man ikke nu kunde fastslaa Betydningen af de Aftenskoler, der rejste sig paa Grundlag af Anordningen af 29. Juli 1814. Min Bemærkning gjaldt, hvad jeg ogsaa tror vil fremgaa af Rigsdagstidende, kun for den Tid, da der ikke var Tale om noget som